

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.22517758.2023.13.1.1.7>

مدل سازی ساختاری هویت تحصیلی بر اساس سبک‌های یادگیری با نقش میانجی پیوند با مدرسه و جهت‌گیری هدف در دانش آموزان مدارس ابتدایی رحیم آباد

الهام پلرودی هراتبر^۱، هایده عاشوری^۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۱/۱۷ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۳/۱۶

چکیده

هدف تحقیق حاضر، ارائه مدل ساختاری از هویت تحصیلی بر اساس سبک‌های یادگیری با نقش میانجی پیوند با مدرسه و جهت‌گیری هدف در دانش آموزان مدارس ابتدایی رحیم آباد می‌باشد. این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش تحقیق، توصیفی-همبستگی است. جامعه آماری دانش آموزان مدارس ابتدایی رحیم آباد به تعداد ۲۸۷۶ نفر بوده که به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای تعداد ۲۱۱ نفر به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه‌های جهت‌گیری هدف الیوت و مک‌گریگور (۲۰۰۱)، هویت تحصیلی واز و ایزاکسون (۲۰۰۸)، سبک‌های یادگیری پینتریچ و دی گروت (۱۹۹۰) و پیوند با مدرسه رضایی شریف و حاجلو (۱۳۹۵) بود. از تحلیل عاملی تأییدی، ساختار کلی پرسشنامه‌های تحقیق مورد روائی سازه قرار گرفته است و روائی پرسشنامه‌ها تأیید شده است. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها، با استفاده از آمار توصیفی و آمار استنباطی و از روش معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار لیزرل برای بررسی فرضیه‌های تحقیق اقدام شده است. نتایج تحقیق نشان داد که میان سبک‌های یادگیری با پیوند با مدرسه، جهت‌گیری هدف و هویت تحصیلی دانش آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. میان پیوند با مدرسه و جهت‌گیری هدف با هویت تحصیلی دانش آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. یافته‌های تحقیق حاکی از آن است که پیوند با مدرسه و جهت‌گیری هدف، در رابطه میان سبک‌های یادگیری با هویت تحصیلی دانش آموزان نقش میانجی داشته‌اند.

واژگان کلیدی: هویت تحصیلی، سبک‌های یادگیری، پیوند با مدرسه، جهت‌گیری هدف

۱- کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران. elhampolorodl@gmail.com

۲- استادیار گروه مدیریت آموزشی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران. (نویسنده مسئول) ashouri.hs@gmail.com

مقدمه

و دانشجویان دارای سبک‌های مختلف یادگیری هستند و این سبک‌های مختلف بر یادگیری و پیشرفت تحصیلی آنان تأثیر می‌گذارد، لازم است معلمان از چگونگی و انواع آنها آگاه باشند تا دانش‌آموزان را در استفاده از سبک‌های مختلف یادگیری کمک کنند. معلم در برخورد با یادگیرندگان مختلف باید بپذیرد که هر یک از آنان ممکن است با سبک خاصی از یادگیری، به انجام تکالیف درسی و یادگیری موضوع‌های مختلف بپردازد (کریمی، ۱۳۹۶). بنابراین، باید آماده باشد تا با هر یک از دانش‌آموزان خود برخوردی مناسب با سبک و شیوه یادگیری او داشته باشد. به‌طور مطلق نمی‌توان گفت که یک سبک یادگیری از سبک دیگر، بهتر یا بدتر است. بیان درست‌تر این است که بگوییم، بسته به شرایط و موضوعات یادگیری، هر سبکی ممکن است خوب باشد یا نباشد. با این حال، معلم نباید تفاوت‌های فردی را از نظر دور بدارد، بلکه همواره باید به یادگیرندگان فرصت و امکان بدهد تا در موقعیت‌های گوناگون و در تکالیف متفاوت سبک‌های مناسب را بکار بندند و بیشترین استفاده را ببرند (ماسلاچ و تسیر، ۲۰۱۹).

نوع هدف‌گذاری دانش‌آموزان در وضعیت تحصیلی آنان مؤثر است. هدف آن چیزی است که فرد جهت رسیدن به آن تلاش می‌کند و تا زمانی که انرژی و تلاشی برای رسیدن به آن صرف نشود، هدف محسوب نمی‌گردد (تومینن^۴ و همکاران، ۲۰۲۰). برای شناخت آنچه که به دانش‌آموزان انگیزه می‌دهد، معلمان و مشاوران باید رفتارشان را مشاهده کنند درباره انگیزه‌شان استنتاج نمایند (جعفری‌هرندی و همکاران، ۱۳۹۸). یک نوع استنباط که می‌تواند درباره انگیزه دانش‌آموزان ایجاد شود، اهدافی است که آنان برای درس خواندن اتخاذ می‌کنند و سپس میزان تلاش و کوشش‌شان را برای تحقق آن اهداف تنظیم می‌کنند و تعدیل می‌نمایند (بلالی، ۱۳۹۶). ارتباط با مدرسه را می‌توان به‌عنوان میزان احساس رضایت دانش‌آموزان از بودن در مدرسه تعریف کرد؛ ارتباط با مدرسه به‌عنوان ادراک دانش‌آموزان از حمایت مدرسه که جو مطلوبی دارد و دارای فرهنگی حمایت‌گر است، تعریف شده است (رضایی‌شریف و حاجلو، ۱۳۹۵). پیوند با مدرسه را شامل شرکت در مدرسه، تعهد به ارزش‌ها و باور نسبت به مدرسه و احساس ذهنی حاصل از پذیرفته شدن، تشویق شدن توسط دیگران در کلاس و

امروزه تعلیم و تربیت و به‌طور کلی تحصیل بخشی مهمی از زندگی هر فرد را تشکیل می‌دهد، بعلاوه کیفیت و کمیت این تحصیل نیز نقش مهمی را در آینده فرد ایفا می‌کند. بر این اساس نزدیک به یک قرن است که روانشناسان به‌صورت گسترده در تلاش برای شناسایی عوامل پیش‌بینی‌کننده پیشرفت تحصیلی می‌باشند. آگاهی از جنبه‌های روانی دانش‌آموزان می‌تواند همانند یک ابزار کمک آموزشی قدرتمند عمل کند. برای نمونه فهمیدن این نکته که دانش‌آموزان در شرایط خاص چگونه رفتار می‌کنند می‌تواند منجر به افزایش تأثیرگذاری ابزارهای آموزشی و همچنین روش‌های آموزشی معلم و سیستم آموزش و پرورش و در نهایت، پیشرفت دانش‌آموزان گردد (حامدی‌نسب و عسگری، ۱۳۹۷).

هویت تحصیلی، مهم‌ترین عامل در عملکرد تحصیلی و انگیزه پیشرفت است. هویت تحصیلی می‌تواند از عوامل فردی مؤثر در پیش‌آیندهای افعال کاری تحصیلی محسوب شود (صمیمی و همکاران، ۱۳۹۶). هویت تحصیلی فرایند پاسخ‌گویی آگاهانه هر فردی نسبت به موقعیت تحصیلی خود است، و چه راهی را در پیش بگیرد و بدین ترتیب در جستجوی هویت تحصیلی خود باشد. در صورت وجود چنین هویتی در فرد نوعی احساس برای حرکت و موفقیت در جنبه‌های مختلف تحصیلی بوجود می‌آید (تران^۱ و همکاران، ۲۰۱۷). با این احساس، موانع موجود در راه موفقیت یکی پس از دیگری برداشته می‌شود (گزیدری و همکاران، ۱۳۹۴). هویت تحصیلی، بازتابی از انواع شایستگی‌ها، خودمختاری، هدفمندی، باورهای کارآمدی و تجربه هیجان‌های رایجی است که نوجوانان و جوانان در کلاس‌های درس با همسالان و معلمان خود دارند و مشخصه آن چگونه عمل کردن در عرصه‌های تحصیلی است (ماسلاچ و تسیر^۲، ۲۰۱۹).

سبک یادگیری یا ترجیحات افراد بسیار گوناگون‌اند با این حال می‌توان آنها را به سه دسته شناختی، عاطفی و فیزیولوژیکی تقسیم کرد (الواری و مقامی، ۱۳۹۷). مفهومی که به‌عنوان مکمل رفتار ورودی بکار می‌رود و عامل تأثیرگذار بر یادگیری فرض شده سبک یادگیری است (حسین و همکاران^۳، ۲۰۱۶). از آنجا که دانش‌آموزان

1. Tran

2. Maslach & Tessler

3. Hussein

4. Tuominen

طبیعی رخ دهنده در رشد شخصیت انسان است. این فرایند عموماً در طول نوجوانی رخ می دهد و از فرایندهای درون فکنی و همانندسازی متمایز است. با این حال این فرایندهای مربوط به کودکی نقش مهمی در شکل گیری هویت دارند (صمیمی و همکاران، ۱۳۹۶). شکل گیری هویت در نوجوانی سنتزی از همانندسازی های اولیه در یک پیکربندی جدید است که بر اساس این همانندسازی-ها قرار دارد، اما متفاوت از مجموع اجزایش می باشد (تران و همکاران، ۲۰۱۷). فقط وقتی که نوجوان قادر باشد که بعضی از همانندسازی های کودکی را بر اساس علاقت، استعدادها و ارزش هایش انتخاب و سایر آنها را درک کند، شکل گیری هویت رخ می دهد. در طول نوجوانی هویت به-طور ناگهانی ظهور پیدا نمی کند، بلکه مراحل اولیه رشد را در بر می گیرد و حتی پس از نوجوانی نیز تداوم می یابد. اگرچه هویت همیشه در حال تغییر است، اما میزان این تغییر پس از نوجوانی به طور فزاینده ای آهسته تر خواهد بود. شکل گیری هویت بخصوص پس از سنتز اولیه نوجوانی فرایندی است که حاکی از پیوستگی خود در میان تغییرات حتی شدید است (حمزلهو، ۱۳۹۶).

سبک های یادگیری

استراتژی های یادگیری به روش هایی اشاره می کند که دانشجویان برای یادگیری و به خاطر سپردن مطالب درسی استفاده می کنند. پژوهشگران استراتژی های یادگیری متعددی را شناسایی کرده اند که یک دسته از آنها به استراتژی های شناختی معروف اند. تکرار یا مرور ذهنی، بسط یا گسترش معنایی و سازمان دهی از جمله استراتژی-های شناختی مهم هستند (کاپلان و یورتسون^۱، ۲۰۲۱). در کل راهبردهای مرور ذهنی برای سطوح عمیق تر یادگیری و فهم، راهبردهای سودمندی نیستند (یوسفی و زین الدینی میمند، ۱۳۹۸). راهبردهای بسط و سازمان دهی، پردازش عمیق تر مطالب را تسهیل می سازند و به فهم و یادگیری بهتری از راهبردهای مرور ذهنی منجر می شوند (جونگ^۲، ۲۰۲۱). راهبردهای یادگیری نقشه های شناختی هستند که به سوی عملکرد تکلیف موفق هدایت شده اند. راهبردها، فعالیت هایی از قبیل انتخاب و سازمان-دهی اطلاعات، مرور ذهنی مطالبی که باید یاد گرفته شوند، ربط دادن اطلاعات جدید به اطلاعات موجود در حافظه، و افزایش دادن معنادار بودن مطالب را شامل می-شوند. راهبردها همچنین شامل فونم هستند که جو

احساس اینکه فرد بخش مهمی از فعالیت کلاسی است تعریف کرده اند. همچنین مفهوم پیوند با مدرسه، ارتباط تجارب دانش آموزان با مدرسه، احساس امنیت در آن، دریافت احترام از سوی معلمان، دلبستگی به مدرسه، میزان مشارکت و درگیر شدن در مدرسه و تعهد به ارزش-ها و باورهای مدرسه را شامل می شود (جعفری هرندی و همکاران، ۱۳۹۸).

سطوح بالای پیوند با مدرسه با پیامدهای مثبت دوران جوانی مثل پیامدهای تحصیلی، افزایش انگیزش تحصیلی، خودکارآمدی و نمرات بالا در ارتباط است (قشقای، ۱۳۹۵). دانش آموز پیوند قوی به مدرسه دارد که روابط خوبی با همسالان یا معلمان داشته باشد (دلبستگی)، به مدرسه به عنوان منبع با ارزشی برای دستیابی به اهداف خویش نگاه کند و در برابر منابعی که مدرسه برای رسیدن به اهداف او در اختیارش قرار داده است، احساس تعهد کند. از مشارکت در تکالیف و سایر فعالیت های مرتبط با مدرسه احساس رضایت یا لذت داشته باشد (مشغولیت) و قوانین و آموزش مدرسه را پذیرفته و این طور ادراک کند که معلم و کارکنان مدرسه به طور منصفانه ای با او رفتار می کنند (جعفری هرندی و همکاران، ۱۳۹۸). آنچه در این میان اهمیت دارد، توجه به این موضوع است که پیوند با مدرسه و مؤلفه های آن، رابطه زیادی با برون دادهای تحصیلی دانش آموزان دارند؛ به شکلی که اگر عملکرد تحصیلی یا انجام رفتارهای مرتبط با سلامتی در برخی از افراد نوجوان بررسی شود، مشاهده می شود آنگاهایی که احساس پیوند با مدرسه داشته، خود را متعلق به مدرسه می دانند و معتقدند که معلمان شان از آنها حمایت می کنند و با آنها به انصاف برخورد می کنند، عملکرد بهتری دارند (خضری و ابراهیمی قوام، ۱۳۹۴). در این تحقیق تلاش می شود تا به این سؤال پاسخ داده شود که آیا میان سبک های یادگیری با هویت تحصیلی با در نظر گرفتن نقش میانجی پیوند با مدرسه و جهت گیری هدف در دانش آموزان مدارس ابتدایی رحیم آباد رابطه وجود دارد؟

ادبیات پژوهش

هویت تحصیلی

شکل گیری هویت در طی یک توالی از مراحل رشد روی می دهد (ماسلاچ و تسیر، ۲۰۱۹). در صورت وجود یک محیط مساعد، شکل گیری هویت یک حادثه به طور

^۱. Kaplan & Yurtseven

^۲. Jung

واقعیت اشاره می‌کند که جهت‌دهی که فرد در حال کارکردن روی آن است بر اینکه چگونه آن هدف را دنبال می‌کند تأثیر شگفت‌انگیز دارد (آرتوشینا^۱ و همکاران، ۲۰۲۱). این اهداف بر آنچه که دانش‌آموزان برای مطالعه انتخاب می‌کنند، نوع استراتژی که در الگوهای مطالعه‌ای وجود دارد، چگونگی اصرار و الزام آنها در برخورد با مشکلات و اینکه قادر هستند از حوزه نیازهای درسی فراتر روند، تأثیر دارد. جهت‌گیری هدف، چارچوب رفتاری متفاوتی را نشان می‌دهد که بر شناخت، عاطفه و رفتار تأثیر دارد. این تئوری فرض می‌کند که فراگیران در فعالیت‌های تحصیلی درگیر می‌شوند تا هدف‌های متفاوتی را برآورده سازند. این اهداف ممکن است بهبود و ارتقاء شایستگی، اثبات شایستگی و اجتناب کردن از اثبات ناشایستگی باشد (بلالی، ۱۳۹۶).

پیوند با مدرسه

پیوند با مدرسه، اشاره به ارتباطاتی دارد که فرد با مدرسه و دیگر جنبه‌های زندگی تحصیلی دارد. مادوکس و پرینز، باتیستیچ و همکاران و اولسنر و همکاران پیوند با مدرسه را شامل مشارکت در مدرسه، تعهد به ارزش‌ها و باور نسبت به مدرسه تعریف کرده‌اند همچنین آندرمین و آندرمین پیوند با مدرسه را احساس دانش‌آموزان از مورد احترام واقع شدن و احساس راحتی در مدرسه می‌دانند (آوانگ^۲ و همکاران، ۲۰۱۷). پیوند با مدرسه نشان‌دهنده یک اصطلاح گسترده است که برای توصیف روابط دانش‌آموزان با مدرسه استفاده شده است. اولین درک جامع در مورد پیوند با مدرسه بر اساس نظریه پیوند اجتماعی یا کنترل اجتماعی هیرشی مفهوم‌سازی شده است. در این نظریه پیوند با مدرسه نتیجه چهار عامل دلبستگی، تعهد، مشارکت و باور به مدرسه ذکر شده است (جعفری‌هرندی و همکاران، ۱۳۹۸). هرکدام از این عناصر همبستگی بالایی با بقیه دارد و تضعیف یک عنصر به تضعیف بقیه خواهد انجامید. در نظریه جدید گات فردسون و هیرشی، پیوند با مدرسه، نتیجه خودکنترلی فرد در نظر گرفته شده است. طبق این نظریه دانش‌آموزانی که خودکنترلی پایینی دارند، در پیوند با مدرسه نیز دچار مشکل خواهند شد. در مدل رشد اجتماعی که گسترش یافته نظریه کنترل است، فرصت برای درگیری یا مشارکت، مهارت برای مشارکت و تقویت این مشارکت‌ها سه عامل ضروری در پیوند با

راهبردها همچنین شامل فنونی هستند که جو یادگیری مثبتی را ایجاد و حفظ می‌کنند مثلاً، راه‌هایی که برای غلبه بر اضطراب امتحان، افزایش خودکارآمدی، دانستن قدر و ارزش یادگیری، و ایجاد انتظارات بازده و نگرش مثبت نسبت به یادگیری، وجود دارند (شریفی، ۱۳۹۷). کاربرد راهبردها یک جزء یکپارچه از یادگیری خودنظم-دهی شده است؛ زیرا راهبردها به یادگیرنده کنترل بیشتری در پردازش اطلاعات می‌دهند (یوسفی و مصرآبادی، ۱۳۹۸). معلمان مدرسه نیکووسکی به همکاری با یکدیگر برخاستند تا تعیین کنند چه راهبردهایی را آموزش دهند و چگونه مفید بودن آنها را با موضوع‌های متفاوت به دانش‌آموزان نشان دهند. راهبرد یادگیری به هر فعالیتی که به وسیله آن فراگیر آن را در زمان یادگیری بکار می‌گیرد تا اینکه میزان یادگیری خود را افزایش دهد، اطلاق می‌شود. مثال‌هایی از راهبردهای یادگیری شامل تمرین فعالانه روی مواد آموزشی، بازشناسی مواد در داخل قطعات معنادار، و کنجکاوی روی مواد از طریق ایجاد تصاویر دیداری می‌شود. همان‌طور که ملاحظه می‌کنید، راهبردهای یادگیری شامل دست‌کاری فعالانه فراگیر روی اطلاعات است به‌صورتی که با هدف یادگیری بخصوصی مناسب شود (ابراهیمی، ۱۳۹۷).

جهت‌گیری هدف

هدف آن چیزی است که فرد جهت رسیدن به آن تلاش می‌کند و تا زمانی که انرژی و تلاشی برای رسیدن به آن صرف نشود، هدف محسوب نمی‌گردد. برای شناخت آنچه که به دانش‌آموزان انگیزه می‌دهد، معلمان و مشاوران باید رفتارشان را مشاهده کنند درباره انگیزه‌شان استنتاج نمایند (یوسفی و مصرآبادی، ۱۳۹۸). یک نوع استنباط که می‌تواند درباره انگیزه دانش‌آموزان ایجاد شود، اهدافی است که آنان برای درس خواندن اتخاذ می‌کنند و سپس میزان تلاش و کوشش‌شان را برای تحقق آن اهداف تنظیم می‌کنند و تعدیل می‌نمایند. اهداف، مقاصدی را که دانش‌آموزان در موقعیت‌های گوناگون پیشرفت دارند، نشان می‌دهند این اهداف فراگیران را هنگامی که در تکالیف تحصیلی درگیر می‌شوند (بختیاری خوئی و سلیمانی، ۱۳۹۸).

شدت و جهت این هدف‌ها از چشم‌انداز شناختی، چارچوب نظری است که توجه پژوهشگران را در مطالعه انگیزش فراگیران به خود جلب نموده است. جهت‌گیری هدف پیشرفت یک تئوری انگیزشی کلی است که به این

¹. Artyushina

². Awang

یوسفی و زین‌الدینی‌میمند (۱۳۹۸)، پژوهشی با عنوان «مدل ساختاری نقش ذهن آگاهی در رابطه بین یادگیری خود تنظیمی و جهت‌گیری هدف با هویت تحصیلی موفق» انجام دادند. روش پژوهش توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهرستان نهبندان بودند. روش نمونه‌گیری خوشه‌ای بود. نتایج تحقیق نشان داد که رابطه بین یادگیری خودتنظیمی و جهت‌گیری هدف با هویت تحصیلی موفق به واسطه‌گری ذهن آگاهی از نوع افزایشی است.

زارع (۱۳۹۸)، پژوهشی با عنوان «بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی خانوادگی و هویت تحصیلی با پیوند با مدرسه در دانش‌آموزان دوره اول متوسطه شهر یزد» انجام داد. روش پژوهش توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری دانش‌آموزان دوره اول متوسطه شهر یزد بودند. روش نمونه‌گیری تصادفی ساده بود. نتایج نشان داد که سرمایه اجتماعی خانوادگی و هویت تحصیلی در پیش‌بینی پیوند به مدرسه در دانش‌آموزان دوره اول متوسطه شهر یزد نقش دارد.

عزیزی (۱۳۹۷)، پژوهشی با عنوان «رابطه هویت تحصیلی، تاب‌آوری تحصیلی و معنای تحصیل با پیوند با مدرسه دانش‌آموزان» انجام داد. روش پژوهش توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری دانش‌آموزان مدارس غیرانتفاعی مشهد بودند. روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای بود. نتایج نشان داد که میان هویت تحصیلی، تاب‌آوری تحصیلی و معنای تحصیل با پیوند با مدرسه دانش‌آموزان رابطه معناداری وجود دارد.

جونگ (۲۰۲۱)، پژوهشی با عنوان «تجربه سبک یادگیری با هویت‌سازی تحصیلی توسط دانشجویان کارشناسی ارشد در هنگ کنگ» انجام داد. روش تحقیق توصیفی-همبستگی و روش نمونه‌گیری تصادفی ساده بود. جامعه آماری دانشجویان کارشناسی ارشد در هنگ کنگ بودند. نتایج تحقیق نشان داد که میان سبک یادگیری با هویت‌سازی تحصیلی دانشجویان رابطه معناداری وجود دارد.

کاپلان و یورتسون (۲۰۲۱)، تحقیقی با عنوان «رابطه سبک‌های یادگیری و گرایش آنها به یادگیری با جهت‌گیری تحصیلی» انجام دادند. جامعه آماری شامل دانش‌آموزان مدارس غیردولتی در سوئد بودند. روش تحقیق توصیفی-پیمایشی و روش نمونه‌گیری تصادفی ساده بود. نتایج تحقیق نشان داد میان سبک‌های یادگیری

مدرسه است که بعد کلیدی در مدل رشد اجتماعی مشارکت است. اساس نظری دیگر در توضیح پیوند با مدرسه نظریه اجتماعی است که پیوند با مدرسه را نتیجه ارزیابی افراد از شایستگی‌ها یا اثربخشی‌شان در انجام دادن رفتارهای موفقیت‌آمیز در مدرسه می‌داند و بر پایه همین نظریه بر خودکارآمدی تأکید شده است (بلالی، ۱۳۹۶).

پیشینه پژوهش

حبیبی کلیر (۱۴۰۰)، پژوهشی با عنوان «نقش منزلت‌های هویت تحصیلی و ادراک فعالیت‌های کلاسی در پیش‌بینی جهت‌گیری اهداف تسلطی و عملکردی دانش‌آموزان» انجام داد. روش پژوهش توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری دانش‌آموزان پسر دوره متوسطه ناحیه ۴ در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ در شهرستان تبریز بودند. روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای بود. نتایج تحقیق نشان داد که متغیرهای ادراک از ساختار کلاس درس، منزلت‌های هویت تحصیلی قادرند تغییرات جهت‌گیری هدف تسلطی و عملکردی را در دانش‌آموزان پیش‌بینی کنند.

جاودان و سعیدی (۱۳۹۹)، پژوهشی با عنوان «تأثیر نیازهای روانشناختی بر جهت‌گیری آینده تحصیلی و هویت تحصیلی دانش‌آموزان» انجام داد. روش پژوهش پس‌رویدادی بود. جامعه آماری دانش‌آموزان مقطع اول متوسطه بندر لنگه بودند. روش نمونه‌گیری تصادفی بود. نتایج تحقیق نشان داد که بین جهت‌گیری آینده تحصیلی دانش‌آموزانی با خصیصه نیاز به خودمختاری و ارتباط و بین جهت‌گیری آینده تحصیلی دانش‌آموزانی با خصیصه نیاز به شایستگی و ارتباط تفاوت معنادار وجود داشت.

ترک‌زاده آرانی (۱۳۹۸)، پژوهشی با عنوان «مدل‌یابی رابطه ساختاری هویت تحصیلی و عملکرد تحصیلی با میانجی‌گری راهبردهای یادگیری خودتنظیمی و باورهای انگیزشی در دانش‌آموزان» انجام داد. روش پژوهش توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه دوم نواحی چهارگانه آموزش و پرورش شهر قم بودند. روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای بود. یافته‌ها بیان‌گر تأثیر مثبت و معنادار هویت تحصیلی بر عملکرد تحصیلی به صورت مستقیم است. از سوی دیگر، تأثیر هویت تحصیلی بر عملکرد تحصیلی به صورت غیر-مستقیم و با میانجی‌گری راهبردهای یادگیری خودتنظیمی و باورهای انگیزشی نیز مثبت و معنادار است.

ترجیحات سبک‌های یادگیری و پیوند با مدرسه رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر، به لحاظ ماهیت، توصیفی-همبستگی و از حیث هدف، کاربردی است. جامعه آماری پژوهش، شامل دانش آموزان مدارس ابتدایی شهر رحیم آباد که در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ مشغول به تحصیل بودند به تعداد ۲۸۷۶ نفر تشکیل داده‌اند. جهت تعیین حجم نمونه با توجه به حجم بالای جامعه آماری، به‌طور تصادفی دو مدرسه انتخاب و از هر مدرسه که خود شامل کلاس‌های پایه اول تا ششم می‌باشند یک کلاس انتخاب شدند. جمعاً تعداد ۱۲ کلاس درس انتخاب شد که حجم دانش آموزان آنها ۲۱۴ نفر است. بر این اساس روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای است. لازم به ذکر است که تعداد ۳ پرسشنامه مخدوش بوده که از مجموع پرسشنامه‌های دریافتی کسر شد و در نهایت، تعداد ۲۱۱ پرسشنامه مبنای تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

با جهت‌گیری تحصیلی دانش آموزان رابطه معناداری وجود دارد.

آرتوشینا و همکاران (۲۰۲۱)، تحقیقی با عنوان «مسیر آموزشی فردی مبتنی بر نظریه سبک‌های یادگیری به‌عنوان راهی برای رسیدن به اهداف آموزشی با پیوند با مدرسه» انجام داد. جامعه آماری دانش آموزان مدارس ایتالیا بودند. روش تحقیق پیمایشی و روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای بود. نتایج تحقیق نشان داد میان مسیرهای آموزشی و سبک‌های یادگیری دانش آموزان با میزان ارتباط و پیوند با مدرسه رابطه مستقیمی وجود دارد.

آوانگ و همکاران (۲۰۱۷)، تحقیقی با عنوان «رابطه بین ترجیحات سبک‌های یادگیری و پیوند با مدرسه» انجام دادند. جامعه آماری شامل دانش آموزان مدارس دولتی چین بودند. روش تحقیق همبستگی و روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای بود. نتایج تحقیق نشان داد بین

جدول ۱- اطلاعات مربوط به جامعه آماری

نام مدرسه	تعداد دانش آموز	نام مدرسه	تعداد دانش آموز
شهید شعبانی	۱۲۷	شهید انیس نوری	۱۳۷
شهید زکی پور	۱۲۳	شهید محمد حسینی	۱۶۱
شهید علیپور	۱۳۳	شهید خانجانی	۱۳۳
شادروان حمید پناه	۱۳۰	شهید دادجو	۱۳۹
شهید امیدوار	۱۰۰	شهید خانزاده	۱۵۰
شهید حبیب پور امیری	۱۰۷	نرجس خمیته	۱۰۹
شهید فرجی	۱۲۵	شهید پنجی	۱۰۲
شهید حیدرپور	۱۴۱	امید انقلاب	۱۱۸
احد درسنگ	۱۱۰	شهید دستغیب	۱۱۴
شهید خانعلی‌زاده	۱۰۹	شهید نجفی روشن	۱۴۱
دین و دانش	۱۰۰	شهدای امیر گواهر	۱۳۸
شهدای آزارکی	۸۸	هفده شهروور گزلبین	۱۴۱
جمع کل: ۲۸۷۶ نفر			

برای تعیین روایی محتوا پرسشنامه مذکور در اختیار تعدادی از اساتید قرار داده شد تا اطمینان حاصل شود که پرسشنامه مذکور برای سنجش متغیرهای مورد نظر در تحقیق از روایی محتوایی کافی برخوردار است. همچنین به جهت بررسی روایی صوری پرسشنامه مذکور، هم‌زمان با سنجش پایایی اولیه تلاش گردید تا از قابل فهم بودن و شیوا بودن گویه‌ها برای سنجش متغیرها از سوی ۳۰ نفر پاسخ‌دهندگان اولیه اطمینان حاصل گردد. برای تأیید

جهت گردآوری داده‌ها از روش کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شده است. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های استاندارد جهت‌گیری هدف الیوت و مک گریگور (۲۰۰۱) دارای ۹ گویه‌ای با مقیاس ۵ گزینه‌ای لیکرت، هویت تحصیلی واز و ایزاکسون (۲۰۰۸) دارای ۴۰ گویه با مقیاس ۵ گزینه‌ای لیکرت، سبک‌های یادگیری پینتریچ و دی گروت (۱۹۹۰) شامل ۲۲ گویه با مقیاس ۵ گزینه‌ای لیکرت و پیوند با مدرسه رضایی‌شریف و حاجلو (۱۳۹۵) دارای ۴۰ گویه با مقیاس ۵ گزینه‌ای لیکرت استفاده شد.

پایایی پرسشنامه‌ها میان ۳۰ نفر از پاسخ‌دهندگان توزیع گردید.

جدول ۲- پایایی پرسشنامه‌ها

متغیر	آلفای کرونباخ
جهت‌گیری هدف	۰,۷۷
سبک‌های یادگیری	۰,۷۹
هویت تحصیلی	۰,۸۶
پیوند با مدرسه	۰,۹۱

بنابر نتایج جدول ۲ می‌توان گفت که پرسشنامه‌ها از اعتبار درونی کافی برخوردار بوده است. به منظور تجزیه و

تحلیل داده‌های گردآوری شده از روش‌های آمار توصیفی و جهت آزمون فرضیه‌ها ابتدا از آزمون کولموگروف اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها و معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزارهای آماری اس پی اس و لیزرل استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

از شاخص‌های آمار توصیفی مانند میانگین و انحراف معیار برای بررسی و تجزیه و تحلیل اطلاعات مربوط به ویژگی‌های عمومی پاسخ‌گویان استفاده شده است.

جدول ۳- آمار توصیفی ویژگی‌های عمومی پاسخ‌گویان

متغیر کیفی	سطح	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	پسر	۱۰۸	۵۱
	دختر	۱۰۳	۴۹
کل		۲۱۱	۱۰۰
پایه	اول	۳۴	۱۶,۱
	دوم	۳۵	۱۶,۵
	سوم	۳۳	۱۵,۶
	چهارم	۳۷	۱۷,۵
	پنجم	۳۲	۱۵,۱
	ششم	۴۰	۱۹,۲
	کل		۲۱۱

تکنیک کولموگوروف - اسمیرنوف و شاپیرو- ویلک برای تعیین نرمال بودن توزیع داده‌ها استفاده شده است.

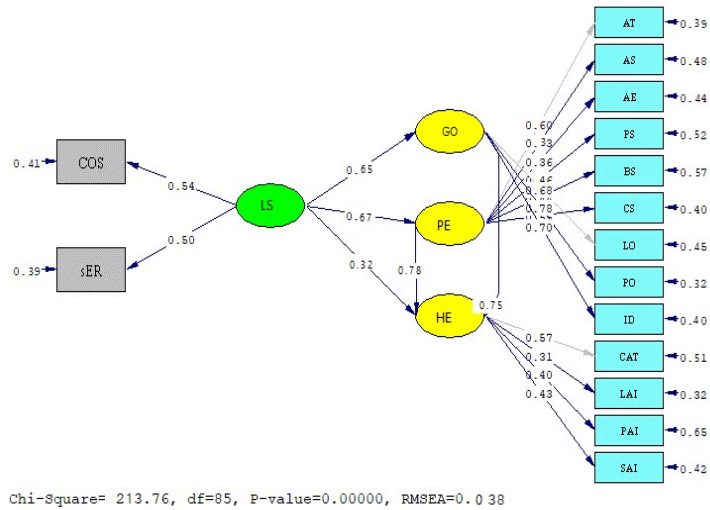
جدول ۴ وضعیت آمار توصیفی متغیرها و تعیین نرمال بودن توزیع داده‌ها را نشان می‌دهد. در این پژوهش از

جدول ۴- آمار توصیفی و متغیرهای تحقیق

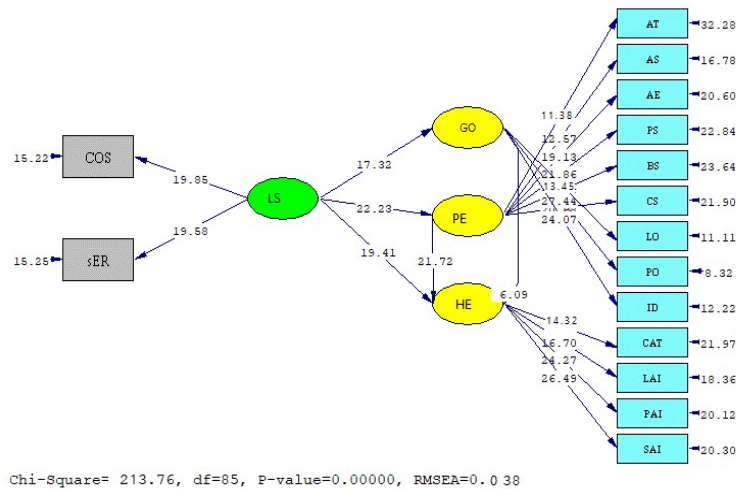
متغیر	میانگین	انحراف معیار	واریانس	چولگی	کشدگی	M.K	سطح معناداری	وضعیت
جهت‌گیری	۱۲/۳۱	۲/۳۳	۵/۴۱۹	-۰/۴۸۸	-۰/۶۵۶	۱/۲۹۷	۰/۰۷۳	نرمال
عملکرد - گرایش	۱۱/۸۴	۲/۶۰	۶/۷۴۳	-۰/۴۰۳	-۰/۸۵۴	۱/۰۹۵	۰/۱۶۸	نرمال
بلا تکلیفی	۱۱/۳۴	۲/۵۰	۶/۲۶۳	-۰/۵۱۱	-۰/۱۰۹	۱/۱۰۷	۰/۱۶۲	نرمال
جهت‌گیری هدف	۳۵/۴۹	۶/۸۲	۴۶/۵۶۰	-۰/۴۹۱	-۰/۶۱۱	۱/۱۹۴	۰/۱۲۴	نرمال
راهبرد شناختی	۴۹/۴۴	۸/۷۴	۷۶/۳۷۸	-۰/۳۵۰	-۰/۳۱۹	۰/۸۷۰	۰/۴۳۵	نرمال
خود نظم‌دهی	۳۵/۲۱	۵/۹۷	۳۵/۶۴۸	-۰/۳۱۹	-۰/۳۹۸	۰/۹۱۱	۰/۳۷۸	نرمال
سبک‌های یادگیری	۸۴/۷۲	۰/۱۶۲	۰/۳۸۶	-۰/۱۸۷	-۰/۴۳۰	۰/۹۱۳	۰/۳۷۵	نرمال
هدف تحصیلی سردرگم	۳۸/۲۲	۷/۵۴	۵۶/۷۹۵	-۰/۳۹۵	-۰/۲۸۳	۰/۸۷۶	۰/۴۲۷	نرمال
هدف تحصیلی دیررس	۳۸/۸۲	۶/۵۹	۴۳/۴۲۸	-۰/۲۰۹	-۰/۴۶۰	۱/۱۱۳	۰/۱۶۷	نرمال
هویت تحصیلی دنباله‌ور	۳۹/۲۸	۵/۸۵	۳۴/۲۰۴	-۰/۴۷۱	-۰/۰۷۷	۱/۳۰۲	۰/۰۶۷	نرمال
هویت تحصیلی موفق	۳۹/۶۹	۵/۸۳	۳۳/۹۴۳	-۰/۷۱۷	۰/۳۱۹	۱/۱۲۵	۰/۱۵۲	نرمال
هویت تحصیلی	۱۵۵/۰۵	۲۱/۸۶	۴۷۷/۹۵۰	۰/۲۸۶	۰/۴۹۸	۱/۰۵۹	۰/۲۱۲	نرمال
دلبستگی به معلم	۳۴/۵۱	۶/۶۵	۴۴/۲۱۴	-۰/۳۶۷	-۰/۳۰۸	۰/۸۷۶	۰/۴۲۷	نرمال
دلبستگی به مدرسه	۳۷/۷۶	۷/۳۴	۵۳/۹۱۸	۱/۳۶۹	۱/۰۱۹	۱/۱۱۱	۰/۱۶۹	نرمال
دلبستگی به کارکنان	۲۳/۴۰	۳/۸۶	۱۴/۸۸۴	-۰/۷۲۸	۱/۰۵۹	۱/۱۱۷	۰/۱۶۳	نرمال
مشارکت در مدرسه	۱۸/۷۲	۳/۳۰	۱۰/۸۷۹	-۰/۴۳۷	-۰/۲۳۷	۱/۲۵۱	۰/۱۹۸	نرمال
باور به مدرسه	۲۳/۴۵	۳/۵۸	۱۲/۸۳	-۰/۵۱۲	۰/۱۲۵	۱/۱۸۲	۰/۱۳۰	نرمال
تعهد به مدرسه	۱۲/۲۶	۲/۶۰	۶/۷۵۸	-۰/۸۳۵	۰/۱۵۳	۱/۲۰۹	۰/۱۱۸	نرمال
پیوند به مدرسه	۱۵۵/۰۵	۱۲/۸۶	۴۷۷/۹۵۰	-۰/۲۸۶	۰/۴۹۸	۱/۰۵۹	۰/۲۱۲	نرمال

مدل معادلات ساختاری نهایی برای مدل‌سازی ساختاری هویت تحصیلی بر اساس سبک‌های یادگیری با در نظر گرفتن نقش میانجی پیوند با مدرسه و جهت‌گیری هدف در دانش آموزان مدارس ابتدایی رحیم آباد با اقتباس از برون‌داد نرم‌افزار لیزرل ترسیم شده است.

همان‌طور که در جدول ۴ نمایش داده شده تمامی موارد مقدار معناداری بزرگتر از ۰/۰۵ بوده به عبارت دیگر، توزیع داده‌های تحقیق نرمال است و می‌توان آزمون‌های پارامتریک را اجرا کرد.

شکل ۱- نتایج تأییدی مدل معادلات ساختاری فرضیه‌های تحقیق

شکل ۲- آماره معناداری نتایج تأیید مدل معادلات ساختاری فرضیه‌های تحقیق

شاخص‌های نیکویی برازش نیز در بازه مورد قبول قرار گرفته‌اند که در جدول ۵ آمده است.

جدول ۵- شاخص‌های نیکویی برازش مدل ساختاری فرضیه‌های تحقیق

IFI	NNFI	NFI	AGFI	GFI	RMSEA	شاخص برازندگی
۰-۱	>۰,۹	>۰,۹	>۰,۹	>۰,۹	<۰,۱	مقادیر قابل قبول
۰,۹۷	۰,۹۵	۰,۹۴	۰,۹۶	۰,۹۸	۰,۰۳۸	مقادیر محاسبه شده

به منظور بررسی سهم میانجی پیوند با مدرسه و جهت‌گیری هدف در خصوص استفاده از سبک‌های یادگیری با هویت تحصیلی از آزمون بوت استراپ استفاده شد.

جدول ۶- برآوردهای استاندارد ضرایب اثر مستقیم، غیرمستقیم و کل متغیر برونزا

مقدار احتمال (اثر مستقیم)	خطای معیار برآورد	اثر کل	اثر غیرمستقیم	اثر مستقیم	شاخص‌های نیکویی برازش
۰/۰۰۱	۰,۲۸	۰,۶۷	-	۰,۶۷	رابطه سبک‌های یادگیری با پیوند با مدرسه
۰/۰۰۱	۰,۲۰	۰,۶۵	-	۰,۶۵	رابطه سبک‌های یادگیری با جهت‌گیری هدف
۰/۰۰۱	۰,۱۹	۰,۷۸	-	۰,۷۸	رابطه پیوند با مدرسه با هویت تحصیلی
۰/۰۰۱	۰,۳۷	۰,۷۵	-	۰,۷۵	رابطه جهت‌گیری هدف با هویت تحصیلی
۰/۰۰۱	۰,۲۳	۰,۳۲	-	۰,۳۲	رابطه سبک‌های یادگیری با هویت تحصیلی
۰/۰۰۱	۰,۲۲	۰,۵۲	۰,۵۲	-	رابطه سبک‌های یادگیری با هویت تحصیلی با نقش میانجی پیوند با مدرسه
۰/۰۰۱	۰,۱۳	۰,۴۸	۰,۴۸	-	رابطه سبک‌های یادگیری با هویت تحصیلی با نقش میانجی جهت‌گیری هدف

نتیجه‌گیری

از طرفی بهبود شرایط یادگیری در کلاس درس باعث می‌شود که دانش‌آموزان از آموزش اثربخش موجود در کلاس درس رضایت داشته و با اشتیاق به مطالب آموزشی توجه نمایند. کنترل عواطف هنگام آموزش صحیح معلمان و درست آموختن مطالب به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا انگیزه بیشتری در یادگیری و پیشرفت تحصیلی خود داشته باشند. به کمک انگیزش درونی، افراد تحرک لازم را برای به پایان رساندن موفقیت‌آمیز یک تکلیف، رسیدن به هدف یا دستیابی به درجه معینی از شایستگی در کار خود، دنبال می‌کنند تا بالاخره بتوانند موفقیت لازم را در امر یادگیری و پیشرفت تحصیلی کسب نمایند. از طرفی، ابعاد محیطی می‌تواند دانش‌آموزان را جهت یادگیری بهتر در کلاس درس کمک نماید. نتایج این فرضیه با یافته‌های پژوهش‌های حبیبی کلپیر (۱۴۰۰) و جونگ (۲۰۲۱) مطابقت دارد و پشتیبانی می‌شود. پیشنهاد می‌شود معلمان از طریق گوش سپردن به دانش‌آموزان می‌توانند در آنان حس با اهمیت بودن را ایجاد نمایند و این خود باعث انگیزش آنان برای درس خواندن و تعهد بیشتر در انجام تکالیف‌شان می‌شود. همچنان معلمان بایستی مراقب باشند که ارتباطات به موقع و صحیح انجام گیرد تا بیشترین تأثیر و نتیجه را بر دانش‌آموزان داشته باشد و لذا معلمان و مدیران مدارس بایستی از علم روانشناسی انسان‌ها نیز آگاهی داشته باشند. ایجاد این احساس که دانش‌آموزان با درس خواندن آینده خود را تضمین می‌کنند و مسیر شغلی هموارتری در انتظارشان است (با

در این قسمت با توجه به نتایج بخش‌های قبل نتیجه‌گیری‌های کلی در رابطه با تحقیق، مرور کلی شده و سعی می‌گردد با توجه به نتایج حاصله پیشنهادهای بجا و مناسبی ارائه گردد.

در فرضیه اصلی به سنجش رابطه میان سبک‌های یادگیری با هویت تحصیلی با در نظر گرفتن نقش میانجی پیوند با مدرسه و جهت‌گیری هدف در دانش‌آموزان پرداخته شد. نتیجه حاصل بدین صورت تبیین می‌گردد که دانش‌آموزان سعی می‌کنند که به هم‌کلاسی‌های خود که گیرایی کمتری دارند و بسختی متوجه مطالب درسی می‌شوند توضیحات بیشتری داده و آنها را در درک موضوعات کلاسی کمک نمایند. آنها زمانی که خود متوجه مطلبی در کلاس درس نمی‌شوند از معلمان خود درخواست می‌کنند تا راهنمایی بیشتری به آنان نمایند. بدین ترتیب، معلمان با درک بهتر از مشکلات یادگیری دانش‌آموزان خود بهتر می‌توانند مسائل مبهم درسی را برای آنان توضیح دهند و این امر، باعث می‌شود تا دانش‌آموزان با انگیزه بیشتری نسبت به حل سؤالات درسی و مقوله یادگیری تلاش نمایند. دانش‌آموزانی که در کلاس درس سخت تلاش می‌کنند بهتر می‌توانند در عملکرد تحصیلی خود گام بردارند. در ضمن باورهای خودکارآمدی و کوشش بی‌وقفه دانش‌آموزان در نظم‌دهی انگیزش دانش‌آموزان نقش مهمی ایفا می‌کند و همچنین در هدایت رفتار و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان مؤثر واقع می‌گردد.

نیل به اهداف همبستگی دارد. رفتار و عملکرد دانش آموزان در تحصیل بر حسب سطح انگیزش پیشرفت آنها متفاوت است. به عبارت دیگر، بین دانش آموزانی که انگیزه پیشرفت بالایی دارند و دانش آموزانی که سطح انگیزش آنها ضعیف است در زمینه‌های گوناگون مثل عملکرد تحصیلی تفاوت‌های قابل توجهی وجود دارد. دانش آموزانی که دارای انگیزش تحصیلی بالایی هستند در مقایسه با دانش آموزانی که انگیزش پایین‌تری دارند مدت طولانی‌تری در انجام تکالیف و تلاش برای حل مسائل پافشاری می‌کنند. نتایج این فرضیه با یافته‌های پژوهشی جاودان و سعیدی (۱۳۹۹) و آرتوشینا و همکاران (۲۰۲۱) مطابقت داشته و پشتیبانی می‌شود. به معلمان مدارس توصیه می‌شود تا به منظور ساختاردهی و حمایت کردن از رغبت دانش آموزان، تکالیف مورد نظر را به گونه‌ای ارائه نمایند که برای دانش آموزان چالش برانگیز باشند. در ادامه به معلمان مدارس پیشنهاد می‌شود ساختار کلاسی و سبک ارزیابی خود را به گونه‌ای تنظیم نمایند که دانش آموزان از اتخاذ اهداف عملکردی اجتناب نمایند. همچنین علاوه بر افزایش دانش فراشناختی معلمان، ضروری است راهبران آموزشی معلمان را به کاربرد روش‌های تدریس مبتنی بر فراشناخت تشویق کنند و این نکته در ارزشیابی‌های سالانه معلمان مورد توجه قرار گیرد.

در فرضیه رابطه پیوند با مدرسه با هویت تحصیلی دانش آموزان، نتیجه بدین صورت تبیین می‌شود که مدارس می‌توانند بدون همکاری خانواده، پیوند با مدرسه را افزایش دهند، اما همکاری خانواده-مدرسه می‌تواند مدارس را در ایجاد پیوند با مدرسه کمک کند. هر منبع برای افرادی که از منابع کمتری برخوردارند، اهمیت بیشتری دارد. این بدین معنا خواهد بود که پیوند با مدرسه ممکن است برای دانش آموزانی که منابع اقتصادی و سرمایه اجتماعی کمتری در بیرون از مدرسه در اختیار دارند، فواید بیشتری داشته باشد. به همین صورت پیوند با مدرسه در مدرسی که در آنها همکاری مدرسه-خانواده ضعیف است ضروری‌تر است. ارتباط مثبت با بزرگسالان در مدرسه برای دانش آموزانی که رفتارهای موردپسند آنها در خانواده، نه الگودهی می‌شود و نه تشویق، برای دست یافتن به موفقیت‌های تحصیلی و رفتاری در مدرسه ضروری است. از طرفی، دانش آموزانی که در انجام تکالیف مدرسه و یا حتی زندگی شخصی خود دارای برنامه‌ریزی هستند، تنش‌های تحصیلی کمتری را درک می‌کنند. آنها در برخورد با مشکلات غیرپیش‌بینی شده از سایر دوستان خود کمک گرفته و با آنها مشورت می‌کنند. نتایج این

استفاده از علم روانشناسی افراد و علم مدیریت در زمینه اینکه افراد با چه چیزی برانگیخته می‌شوند) می‌توان با برقراری روابط درست در آنان ایجاد انگیزش نمود.

در فرضیه رابطه میان سبک‌های یادگیری با پیوند با مدرسه دانش آموزان، نتیجه بدین صورت تبیین می‌شود که دانش آموزان در بحث یادگیری تلاش می‌کنند تا با سایر همکلاسی‌های خود به صورت تجمیعی درس را فرا گرفته و سؤالات خود را از یکدیگر بنمایند. چنین رویه‌ای باعث می‌شود آموزش دانش آموزان با تسهیل بیشتری انجام گیرد. شوخ طبعی و مزاح به دانش آموزان اجازه می‌دهد ترس‌ها و دیگر احساسات منفی خود را بدون ایجاد ناراحتی برای آنها را بیان کنند. شوخی و خنده در محیط کلاس نوعی پاداش درونی محسوب می‌شود و موجب می‌شود که دانش آموز مورد علاقه دیگران قرار گرفته و به عنوان عضوی از گروه پذیرفته شود. بنابراین سازگاری تحصیلی در مطالب سخت درسی موجب می‌شود که دانش آموز جنبه مثبت رویدادها را در نظر بگیرد و به جنبه‌های منفی که موجب استرس در او شده است، فکر نکند و معلم می‌تواند از راه تلفیقی شوخی در مطالب درسی با فشارهای روانی که دانش آموزان با آن روبه‌رو هستند مقابله نماید. نتایج این فرضیه با یافته‌های پژوهشی ترک-زاده آرانی (۱۳۹۸) و کاپلان و یورتسون (۲۰۲۱) مطابقت داشته و پشتیبانی می‌شود. با توجه به نتایج این پژوهش استفاده از راهبردهای یادگیری در فرایند یادگیری و بهبود پیشرفت تحصیلی دانش آموزان می‌تواند تأثیر عمده‌ای داشته باشد؛ بنابراین آموزش این راهبردها برای آن گروه از فراگیرانی که در این زمینه آگاهی ندارند سودمند است و یادگیری آنان را افزایش خواهد داد. همچنین با توجه به اینکه رابطه مستقیمی میان متغیرهای شخصیتی با تاب-آوری تحصیلی دانش آموزان وجود دارد به مدیران مدارس پیشنهاد می‌شود به ویژگی‌های شخصیتی تک تک دانش آموزان خود توجه داشته باشند و برای بهبود آنها برنامه‌ریزی کنند. این امر می‌تواند باعث بهبود پیوند دانش آموزان با مدارس گردد.

در فرضیه رابطه میان سبک‌های یادگیری با جهت‌گیری هدف دانش آموزان، نتیجه بدین صورت تبیین می‌شود که در موقعیت‌های یادگیری-یاددهی، انگیزش با خواست، آمادگی و تلاش یادگیرنده برای یادگیری و پیشرفت تحصیلی ارتباط دارد و از آن با نام انگیزه پیشرفت یاد می‌شود، یعنی تلاش برای انتخاب و انجام فعالیت‌هایی که هدف آنها رسیدن به موفقیت و یا دوری از شکست است. انگیزش تحصیلی اغلب با رفتار فراگیران در

معلمان برگزار گردد تا از این طریق معلمان بتوانند دانش آموزانی با هویت تحصیلی بالا در مدرسه پرورش دهند. در فرضیه رابطه میان سبک‌های یادگیری با هویت تحصیلی دانش آموزان، نتیجه بدین صورت تبیین می‌شود که معلمان مدارس از روش‌های نوین تدریس در جهت بهبود شرایط تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی دانش آموزان استفاده می‌نمایند تا بتوانند فرایند تحصیل را برای آنها تسهیل نمایند. این امر با بکارگیری راهبردهای یادگیری انجام می‌گیرد و دانش آموزان در این مسیر از روش‌های آموزشی مختلف نهایت استفاده را خواهند برد. بر این اساس دانش آموزان توانمندی لازم را در بهره‌گیری از مفاد درسی ارائه شده توسط معلمان را بروز داده و در مقابل معلمان مدارس نیز با بهره‌گیری از ابزارهای آموزشی و سیاست‌های تدریس شرایط آموزشی را برای آنها تسهیل می‌نمایند. چنین معلمانی روش‌های برنامه‌ریزی شده تدریس را در امور آموزشی خود شرکت داده و سعی می‌نمایند تا حداکثر اثربخشی را در سیستم‌های تدریس خود بکار برند. بر این اساس معلمان از روش تدریس فکورانه استفاده بهینه نموده و این سبک از تدریس را در سیستم آموزشی مدارس نهادینه می‌نمایند تا بتوانند حداکثر ارزیابی را از فرایند آموزش دانش آموزان داشته باشند. نتایج این فرضیه با یافته‌های پژوهشی بلالی (۱۳۹۶) و کاپلان و یورتسون (۲۰۲۱) مطابقت داشته و پشتیبانی می‌شود. به مسئولین آموزش و پرورش و مدیران مدارس پیشنهاد می‌شود که با ارزیابی‌های مناسب رویکرد یادگیری دانش آموزان را مشخص کرده و با مداخلات آموزشی مناسب و برنامه ریزی‌های صحیح، از قبیل برگزاری کارگاه‌ها، دانش آموزان را یاری نمایند و بدین صورت میزان درگیری تحصیلی را در آنها افزایش دهند. به دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت توصیه می‌شود با تأکید بر اهمیت شایستگی و توانایی و عدم تأکید بر نمره و رتبه، توان پیش‌بینی هویت تحصیلی را افزایش دهند و از این طریق به رشد درگیری تحصیلی در دانش آموزان کمک کنند.

فرضیه با یافته‌های پژوهشی یوسفی و زین‌الدینی‌میمند (۱۳۹۸) و آوانگ و همکاران (۲۰۱۷) مطابقت داشته و پشتیبانی می‌شود. به معلمان مدارس توصیه می‌شود با دانش آموزان ارتباط دوستانه داشته باشند تا بهتر بتوانند مشکلات و مسائل آنها را درک کنند. ایجاد پیوند قوی میان معلم و دانش آموز می‌تواند به رفع مشکلات درسی و غیر درسی که بر پیشرفت درسی و موفقیت آنها تأثیر می‌گذارد کمک شایانی نماید. با توجه به اینکه دانش آموزان نقش مهمی در آینده جامعه دارند، شایسته است، سازمان‌ها (از جمله آموزش و پرورش) با لحاظ کردن برنامه‌های لازم و استفاده از متخصصین مربوطه بتوانند عوامل مؤثر در پیوند با مدرسه آنان را تشخیص داده و از طریق برنامه‌های مناسب باعث بهبود آن شوند.

در فرضیه رابطه میان جهت‌گیری هدف با هویت تحصیلی دانش آموزان، نتیجه بدین صورت تبیین می‌شود که دانش آموزان زمانی که با همکلاسی‌های خود مشغول حل مسائل کلاسی خود هستند نسبت به یادگیری خود و سایر دوستان خود اطمینان حاصل می‌کنند تا اگر سؤالی بدون یادگیری ارائه شده است را بتوانند هرچه زودتر برای سایر دانش آموزان و خود قابل فهم نمایند (ژوه^۱ و همکاران، ۲۰۲۰). در چنین شرایطی زمانی که دانش آموزان خود را در کارهای تحصیلی با کفایت و خودمختار می‌شناسند، خود را بهتر در می‌یابند و خود را با اهداف و تکالیف درسی درگیر می‌کنند و در نتیجه در امر تحصیل موفق می‌شوند. بعلاوه در این صورت آنها در مورد یادگیری خود از رضایت لازم برخوردار می‌شوند. در واقع، زمانی که دانش آموزان خود را کارآمد بدانند و تکالیف درسی خود را در حوزه کنترل خود قرار دهند، انگیزش درونی‌شان برای تکالیف تحصیلی افزایش می‌یابد. نتایج این فرضیه با یافته‌های پژوهشی بلالی (۱۳۹۶) و کاپلان و یورتسون (۲۰۲۱) مطابقت داشته و پشتیبانی می‌شود. با استفاده از راه کارهایی از قبیل ترغیب کلامی دانش آموزان در هنگام حل مسائل نسبتاً دشوار، فراهم‌سازی شرایط مشارکت و کارگروهی و پرورش این باور که یادگیری به تلاش و کوشش پیوسته و بالا نیاز دارد شرایط را برای بالا بردن درگیری تحصیلی و استفاده از راهبردهای یادگیری مؤثر بر درگیری تحصیلی را فراهم سازند. پیشنهاد می‌شود مدیران اداره آموزش و پرورش دوره‌ها و کارگاه‌هایی جهت آموزش هویت تحصیلی به

^۱.Zhou

منابع

- ابراهیمی، حدیث، (۱۳۹۷)، پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی دانشجویان بر اساس راهبردهای یادگیری با نقش واسطه‌ای جهت‌گیری هدف. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور مرکز شیراز.*
- احمدی، پری، (۱۳۹۴)، بررسی مقایسه‌ای روابط ساختاری خودکارآمدی تحصیلی، هویت تحصیلی، هوش هیجانی با عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان دختر مدارس عادی و تیزهوش پایه اول دبیرستان‌های تبریز، *پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی تربیتی، دانشگاه ارومیه.*
- بختیاری‌خوئی، نفیسه و سلیمانی، اسماعیل، (۱۳۹۸)، مدل‌یابی روابط ساختاری جهت‌گیری هدف با نگرش به تقلب: انگیزش تحصیلی به‌عنوان متغیر میانجی. *آموزش و ارزشیابی، ۱۲(۴۶)، ۴۷-۶۳.*
- بلالی، منصوره، (۱۳۹۶)، بررسی رابطه جهت‌گیری هدف و راهبردهای خودتنظیمی با پیوند مدرسه با میانجیگری احساس شایستگی در دانش‌آموزان متوسطه دوره دوم شهر رودان. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد در رشته تحقیقات آموزشی، دانشگاه هرمزگان.*
- ترک‌زاده ارانی، زهرا، (۱۳۹۸)، مدل‌یابی رابطه ساختاری هویت تحصیلی و عملکرد تحصیلی با میانجیگری راهبردهای یادگیری خودتنظیم و باورهای انگیزشی در دانش‌آموزان. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی تربیتی، دانشگاه قم.*
- جاودان، موسی و سعیدی، حسن، (۱۳۹۹)، تأثیر نیازهای روانشناختی بر جهت‌گیری آینده تحصیلی و هویت تحصیلی دانش‌آموزان. *مطالعات روانشناسی تربیتی، ۱۶(۳۸)، ۵۳-۶۹.*
- جعفری‌هرندی، رضا و ستایشی‌اظه‌ری، محمد و فضل‌اللهی قمی‌شی، سیف‌الله، (۱۳۹۸)، روابط ساختاری پیوند با مدرسه و اهمال‌کاری تحصیلی در دانش‌آموزان دبستانی: نقش میانجیگری خودکارآمدی تحصیلی. *دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی، ۲۰(۳)، ۱۱۰-۱۲۱.*
- حامدی‌نسب، صادق و عسگری، علی، (۱۳۹۷)، بررسی رابطه خوش‌بینی علمی و انگیزه پیشرفت تحصیلی با توجه به نقش واسطه‌گری خودکارآمدی تحصیلی. *پژوهش‌های آموزش و یادگیری، ۲(۱۵)، ۴۹-۶۱.*
- حبیبی‌کلیر، رامین، (۱۴۰۰)، نقش منزلت‌های هویت تحصیلی و ادراک فعالیت‌های کلاسی در پیش-بینی جهت‌گیری اهداف تسلطی و عملکردی دانش‌آموزان. *پژوهش‌های نوین روانشناختی، ۱۶(۶۲)، ۱۵-۳۳.*
- حمزه‌لو، سیده لیلا، (۱۳۹۶)، بررسی رابطه بین هویت تحصیلی و پنج عامل شخصیت با اهمال‌کاری تحصیلی در بین دانش‌آموزان دختر سال سوم متوسطه شهر ارومیه در سال تحصیلی ۱۳۹۶. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد در رشته روانشناسی تربیتی، دانشگاه ارومیه.*
- خضری، حسن و ابراهیمی قوام، صغری، (۱۳۹۴)، بررسی نقش میانجی زورگویی و قربانی بودن در رابطه بین پیوند با مدرسه و عملکرد تحصیلی. *رویکردهای نوین آموزشی، ۱۰(۲)، ۸۱-۱۰۰.*
- رضایی شریف، علی و حاجلو، نادر، (۱۳۹۵)، تحلیل عاملی تأییدی مقیاس‌های ارتباط با مدرسه، معلم و خانواده در دانش‌آموزان. *روانشناسی تربیتی، ۱۰(۳۲)، ۱۸۸-۲۰۴.*
- زارع، زهرا، (۱۳۹۸)، بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی خانوادگی و هویت تحصیلی با پیوند با مدرسه در دانش‌آموزان دوره اول متوسطه شهر یزد. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردکان.*
- شریفی، هدیه، (۱۳۹۷)، پیش‌بینی فرسودگی تحصیلی بر اساس راهبردهای یادگیری و راهبردهای انگیزشی در دانشجویان دختر دانشگاه شهر الشتر. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی تربیتی، دانشگاه قم.*
- صمیمی، زبیر؛ دهانی، ابودر؛ شبان بسیم، فرناز و شهبازبان، آرش، (۱۳۹۶)، تبیین رفتارهای پرخطر دانشجو - معلمان بر اساس هویت تحصیلی و انگیزش تحصیلی. *راهبردهای آموزش در علوم پزشکی، ۱۰(۶)، ۴۶۹-۴۷۸.*
- عزیزی، سیما، (۱۳۹۷)، رابطه هویت تحصیلی، تاب‌آوری تحصیلی و معنای تحصیل با پیوند با مدرسه

- Artyushina, G. G., Zhurbenko, N. L., & Sheypak, O. A. (2021). Individual educational path based on learning styles theory as a way to reach sustainable quality education goals. *Revista Inclusiones*, 54-66.
- Awang, H., Abd Samad, N., Faiz, N. M., Roddin, R., & Kankia, J. D. (2017). Relationship between the learning styles preferences and academic achievement. *In IOP Conference Series: Materials Science and Engineering*, . 226(1), 12193.
- Hussein, N., Omar, S., Noordin, F., & Ishak, N.A. (2016). Learning Organization Culture, Organizational Performance and Organizational Innovativeness in a Public Institution of Higher Education in Malaysia: A Preliminary Study. *Procedia. Economics and finance*, 37, 512-519.
- Jung, J. (2021). Learning experience and academic identity building by master's students in Hong Kong. *Studies in Higher Education*, 46(4), 782-795.
- Kaplan Sayı, A., & Yurtseven, N. (2021). How do gifted students learn? Their learning styles and dispositions towards learning. *Education* 3-13, 1-15.
- Malsch, B., & Tessier, S. (2019). Journal ranking effects on junior academics: Identity fragmentation and politicization. *Critical Perspectives on Accounting*, 26, 84-98.
- Tran, A., Burns, A., & Ollerhead, S. (2017). ELT lecturers' experiences of a new research policy: Exploring emotion and academic identity. *System*, 67, 65-76.
- Tuominen, H., Niemivirta, M., Lonka, K., & Salmela-Aro, K. (2020). Motivation across a transition: Changes in achievement goal orientations and academic well-being from elementary to secondary school. *Learning and Individual Differences*, 79, 101854.
- Zhou, X., Tang, J., Zhao, Y. C., & Wang, T. (2020). Effects of feedback design and dispositional goal orientations on volunteer performance in citizen science projects. *Computers in Human Behavior*, 107, 106266.
- دانش‌آموزان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته علوم تربیتی، دانشگاه محقق اردبیلی.
- کریمی، حامد، (۱۳۹۶)، رابطه میان سبک‌های تفکر و خودکارآمدی با پیشرفت تحصیلی در بین دانش‌آموزان پایه سوم دبیرستان شهر کوه‌دشت در سال تحصیلی ۱۳۹۶، پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی تربیتی، دانشگاه قم.
- گزیدری‌ابراهیم، غلامعلی، لواسانی، مسعود و اژه‌ای، جواد، (۱۳۹۴)، رابطه هویت تحصیلی و راهبردهای یادگیری خودتنظیمی با اهمال‌کاری تحصیلی در میان دانش‌آموزان. *روانشناسی*، ۴(۱۹)، ۳۶۲-۳۴۷.
- الواری، شادی و مقامی، حمیدرضا، (۱۳۹۷)، بررسی تأثیر اجتماع یادگیری بر مهارت‌های اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علامه طباطبایی، فصلنامه روانشناسی تربیتی، ۴۷(۱۳)، ۹۳-۷۵.
- یوسفی، سمیه و مصرآبادی، جواد، (۱۳۹۸)، رابطه جهت‌گیری هدف و پیشرفت تحصیلی: یک پژوهش فراتحلیلی. *روانشناسی تربیتی*، ۱۵(۵۱)، ۹۴-۷۱.
- یوسفی، فرزانه و زین‌الدینی‌میمند، زهرا، (۱۳۹۸)، مدل ساختاری نقش ذهن آگاهی در رابطه بین یادگیری خودتنظیمی و جهت‌گیری هدف با هویت تحصیلی موفق. *پژوهش و مطالعات علوم اسلامی*، ۱(۲)، ۵۵-۴۰.

